
[2021-2-RE](#)

Causa 2021-2-RE

(Canes Soldevila c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 9-2021. Recurs d'empara

Sentència del 15 de març del 2021

BOPA núm. 36, del 24 de març del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 12 de gener del 2021, per la representació processal del Sr. Antoni Canes Soldevila, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals invocats i que requereixi a la Batllia per tal que aclareixi la situació processal actual del recurrent, tot acordant l'arxivament definitiu dels autes que l'afecten, així com l'aixecament de qualsevol de les mesures cautelars travades sobre els seus béns. Subsidiàriament, cas que l'arxivament no fos possible, demana que s'insti la Batllia a prosseguir i a finalitzar la instrucció el més aviat possible. Així mateix, demana que es declari el dret del recurrent a ser indemnitzat pels danys i perjudicis derivats de la vulneració al·legada i per les despeses ocasionades, incloses les despeses d'advocat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 18 de gener del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de febrer del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 3 de desembre del 2013 es va iniciar una investigació contra els Srs. Denys Paschenko i Antoni Canes Soldevila per uns presumptes delictes majors de xantatge i d'obtenció o ús il·lícit de dades personals automatitzades.

1.2. El 5 de juny del 2015, la Batllia va dictar un aute de processament per aquests delictes únicament contra el Sr. Denys Paschenko.

1.3. El 28 de març del 2019 i el 6 de setembre del mateix any, la representació processal del Sr. Antoni Canes Soldevila va presentar sengles escrits, en què sol·licitava, entre altres qüestions, l'aixecament de les mesures cautelars que l'afectaven i l'arxivament de les actuacions.

1.4. El 17 de desembre del 2019, la Secció d'Instrucció 4 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual acordava desestimar la sol·licitud esmentada i mantenir les mesures cautelars acordades sense que aquest fet prejudicés el resultat final de la investigació. Així mateix requeria a les parts i al Ministeri Fiscal per manifestar-se, en un termini de 30 dies, sobre quines altres diligències d'instrucció consideraven necessàries per a l'esclariment dels fets.

1.5. El 30 d'agost del 2020, la representació processal del Sr. Antoni Canes Soldevila va presentar un altre escrit en què demanava la pràctica de les diligències que es consideressin necessàries de manera immediata i urgent i que en cas contrari, s'havia d'acordar l'arxivament provisional de les actuacions respecte de la seva persona.

1.6. El 12 de gener del 2021, la representació processal del Sr. Antoni Canes Soldevila va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent exposa que el 3 de desembre del 2013 es van iniciar unes actuacions penals en què se l'investigava conjuntament amb el Sr. Denys Paschenko, havent-se dictat únicament un aute de processament del 5 de juny del 2015 contra aquest darrer.

- Després d'aquest processament, la presó preventiva i la posada en llibertat de l'imputat, en no renovar-se la presó preventiva, la tramitació del sumari es va pràcticament aturar. El recurrent va presentar escrits datats del 28 de març del 2019 i del 6 de setembre del mateix any, els quals van ser resolts mitjançant un aute del 17 de desembre del 2019, que acordava desestimar la petició d'aixecament de les mesures cautelars i l'arxivament de les actuacions, i, es conferia a les parts i al Ministeri Fiscal 30 dies hàbils per tal que manifestessin quines diligències d'instrucció resultaven necessàries. El 13 d'agost del 2020 va presentar un escrit on demanava la pràctica immediata de les diligències, si s'esqueia, i en cas contrari, l'arxivament de les actuacions.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals invocats i que requereixi a la Batllia per tal que aclareixi la seva situació processal actual, tot acordant l'arxivament definitiu dels autes que l'afecten, així com l'aixecament de qualsevol de les mesures cautelars travades sobre els seus béns. Subsidiàriament, cas que l'arxivament no fos possible, demana que s'insti la Batllia a prosseguir i a finalitzar la instrucció el més aviat possible. Així mateix, demana que es declari el seu dret a ser indemnitzat pels danys i perjudicis derivats de la vulneració al·legada i per les despeses ocasionades, incloses les despeses d'advocat.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal entén que no existeix la vulneració al dret a un procés de durada raonable, ja que no consta una marcada inactivitat processal, s'han formulat múltiples incidents processals i els fets objecte de les actuacions són complexes. A més, mitjançant providència del 22 de gener del 2021 s'ha citat al recurrent per prendre-li declaració i s'ha seguit la instrucció com actualment es demana.

- Afegeix que és el recurrent mateix qui s'ha oposat a l'extradició i no s'ha presentat a declarar sobre els fets investigats, sense voler col·laborar, de manera que ha entorpit el bon desenvolupament de les actuacions judicials.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'article 10.2 de la Constitució garanteix el dret a un judici de durada raonable. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins són els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable (veg. entre d'altres, les sentències del 14 de març del 2001 -causa 2000-17-RE-, del 7 de setembre de 2005 -causa 2005-21-RE-, del 7 de maig del 2018 -causes 2017-38-RE i 2017-54-RE-, del 7 de setembre del 2018 -causa 2018-10-RE-, del 19 de desembre de 2018 -causa 2018-50-RE-, del 22 de maig del 2019 -causa 2019-14-RE, del 13 de juliol del 2020 -causa 2020-19-RE, i, del 16 de novembre del 2020 -causa 2020-60-RE).

I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i Steiner c/ Suïssa, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/ França).

3.2. La concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa 2016-8-RE), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE).

3.3. Si traslладem les consideracions anteriors al cas actual, es poden obtenir les conclusions següents.

Existeixen dues peticions diverses de la part recurrent en empara: una, referent a l'arxivament de les actuacions, i una altra, relativa a l'aixecament de les mesures cautelars.

Està acreditat que la instrucció es va iniciar l'any 2013 i que des de la seva petició del 31 de juliol del 2017, el recurrent va demanar l'aixecament -encara que fos parcial- de les mesures cautelars adoptades. Amb posterioritat, mitjançant escrits del 28 de març del 2019 i del 6 de setembre del mateix any, reitera la petició d'aixecament de mesures cautelars i d'arxivament de les actuacions.

Aquestes peticions van ser denegades per l'auto de la Batllia d'Instrucció del 17 de desembre del 2019, el qual va atorgar a les parts 30 dies hàbils per tal que manifestessin quines altres diligències d'instrucció eren necessàries, i, el 13 d'agost del 2020, el recurrent va demanar que si calia practicar alguna diligència més es portés a terme de manera immediata i que si no calia que s'arxivessin doncs les actuacions. Per providència del 22 de gener del 2021 es va citar al recurrent en empara per tal que prestés declaració.

3.4. D'això que s'acaba d'exposar, s'evidencia que han transcorregut més de set anys per efectuar diligències d'instrucció, sense que la complexitat de l'afer o el nombre de parts processals pugui justificar aquesta manca d'activitat. De fet, és només quan s'ha interposat el recurs d'empara, que la Batllia ha citat al recurrent per prendre-li declaració, sense que tampoc el Ministeri Fiscal, ni la Batllia hagin determinat altres diligències necessàries per a l'esclariment dels fets.

D'altra part, la resolució d'una qüestió incidental, com és aquella que es refereix a l'aixecament de les mesures cautelars, la qual és independent de la tramitació del procés principal, s'ha retardat quasi dos anys i mig.

Si a les exposicions anteriors, s'afegeix que les múltiples incidències processals que addueix el Ministeri Fiscal no han estat identificades i que no es pot retraure al recurrent oposar-se a l'extradició, més si és té en compte que la seva posició processal ha estat avalada pels tribunals espanyols, cal concloure que en aquest procediment judicial s'ha vulnerat el dret a un judici de durada raonable (article 10.2 de la Constitució).

3.5. No obstant això, el reconeixement de la vulneració del dret a un judici de durada raonable no significa que aquest Tribunal Constitucional hagi de decretar l'arxivament de les actuacions penals. La tasca del Tribunal Constitucional és constatar la vulneració o no del dret a un judici de durada raonable i, constatada aquesta infracció, ordenar al tribunal que procedeixi, amb la major brevetat possible, a la resolució d'aquelles peticions que han motivat aquesta vulneració.

Per consegüent, com que la Batllia ha decidit continuar amb la instrucció i prendre declaració al recurrent en empara, i com que ja ha desestimat l'aixecament de les mesures cautelars, correspon a aquest Tribunal Constitucional fer saber a la Batllia que ha de continuar amb la tramitació de les diligències d'instrucció, per tal de concloure al seu arxivament o a l'obertura de l'enjudiciament per part del Tribunal de Corts, de manera àgil i eficient, de forma que no es puguin produir noves vulneracions del dret del justiciable a un procés de durada raonable.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Antoni Canes Soldevila.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Declarar que el recurrent té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts.
4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Antoni Canes Soldevila, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de març del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caillet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau

Magistrat